

Procesul-verbal

al ședinței de lucru a Grupului Tehnic pentru elaborarea proiectului Strategiei de Dezvoltare a sistemului statistic național pentru anii 2022-2030

Data, ora desfășurării: 14 decembrie 2021, or.10.00 – 12.00

Locul/modalitatea: On-line, platforma Zoom

Ședința moderată de: Oleg Cara, director general,
Biroul Național de Statistică (BNS),
președinte al Grupului Coordonator

Participanții:

Total prezenți la ședință – 52 participanți, inclusiv:

Membrii Grupului Tehnic: 39

Invitați: 13 (reprezentanți ai partenerilor de dezvoltare – reprezentanții agențiilor ONU în Republica Moldova (4), experți ai Centrului Analitic Independent Expert-Grup (4), reprezentanți ai BNS (5)

Ordinea de zi:

1. **Prezentarea versiunii preliminare a *Strategiei de dezvoltare a sistemului statistic național pentru perioada 2022-2030***
2. **Întrebări, comentarii și discuții pe marginea documentului prezentat**
3. **Concluzii și pașii următori.**

Desfășurarea ședinței:

1. Deschiderea ședinței

Ședința a fost deschisă de **dl. Oleg Cara**, director general al Biroului Național de Statistică (BNS), președinte al Grupului Coordonator pentru elaborarea proiectului Strategiei de Dezvoltare a SSN pentru anii 2022-2030. Dl. Cara a informat că conform Hotărârii Guvernului nr. 386/2020, Strategia urmează să includă 9 capitole, din care 4 capitole ale draftului Strategiei au fost deja elaborate și transmise spre consultare membrilor Grupului Tehnic. Dl Cara a mulțumit colegilor care au prezentat comentariile, propunerile și obiecțiile la cele 4 capitole prezentate spre consultare și care urmează a fi discutate mai detaliat în cadrul ședinței, care de asemenea va permite de a clarifica întrebările și comentariile suplimentare la versiunea preliminară parțială a documentului. Dl Cara a menționat că atenție sporită în cadrul ședinței prezente se propune de a fi acordată capitolelor III și IV, ce țin de

obiectivele și direcțiile prioritare ale noii Strategii. Dl. Cara a exprimat mulțumiri agențiilor ONU și colegilor de la Centrului Analitic Independent „Expert-Grup” pentru suportul acordat pentru elaborarea Strategiei.

În continuare, **dl. Adrian Lupușor**, director executiv al Centrului Analitic Independent „Expert-Grup”, a menționat că, Strategia este ancorată în Programul de activitate a Guvernului, Strategia Națională de Dezvoltare ”Moldova 2030” și urmează să fie elaborată în baza evaluării Strategiei precedente de dezvoltare a SSN pentru perioada 2016-2020, care a fost discutată și în cadrul ședinței precedente, din 29.10.2021.

2. Prezentarea versiunii preliminare a Strategiei de dezvoltare a sistemului statistic național pentru perioada 2022-2030

Dl **Adrian Lupușor** a menționat că, în conformitate cu planul de acțiuni discutat la ședința din 29 octombrie curent de inițiere a procesului de elaborare a proiectului **Strategiei de Dezvoltare a Sistemului Statistic Național (SSN) pentru anii 2022-2030** și în scopul asigurării unui proces participativ de elaborare a acesteia, BNS a transmis pe 30.11.2021 membrilor grupului tehnic primele patru capitole ale proiectului Strategiei, elaborate cu suportul experților de la Centrul Analitic Independent „Expert-Grup” și anume:

- I. Introducere;
- II. Analiza situației;
- III. Obiective;
- IV. Direcții prioritare.

Dl **Adrian Lupușor** a amintit că obiectivul central al viitoarei Strategii este dezvoltarea unui SSN consolidat, coordonat și transparent, capabil să genereze date statistice de înaltă calitate, care să fie utilizate pe larg de către sectorul public, privat și societate în general. Strategia țintește întreg SSN, este ancorată în Programul de activitate a Guvernului, SND ”Moldova 2030” și se bazează pe 4 obiective specifice.

1. *Capacitatea instituțională a membrilor Sistemului Statistic Național consolidată.*
2. *Sistemul statistic național (ecosistemul de date) fortificat.*
3. *Date de înaltă calitate produse și puse la dispoziția utilizatorilor.*
4. *Cultura statistică în societate consolidată.*

Prezentarea în cadrul ședinței, realizată de echipa de experți în componența: **Stas Madan, Valeriu Prohnițchi, Alexandru Fală și Trevor Fletcher**, consultant internațional (UNECE), s-a focusat pe direcțiile prioritare și acțiunile propuse în cadrul acestora în vederea realizării obiectivelor. Prezentarea se anexează (<https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=152&id=7289>). Lista direcțiilor prioritare include:

Obiectivului nr.1 *Capacitatea instituțională a membrilor Sistemului Statistic Național consolidată* pentru a genera date statistice relevante, deschise, interoperabile și coerente, guvernate de standarde și condusă de inovație.

Direcția prioritară 1.1: *Consolidarea mandatului pentru colectarea datelor*

Direcția prioritară 1.2: *Dezvoltarea resurselor umane*

Direcția prioritară 1.3: *Alocări de resurse financiare sustenabile și eficiente*

Direcția prioritară 1.4: *Optimizarea structurii interne a BNS*

Obiectivul specific nr. 2: *Sistemul statistic național (ecosistemul de date) fortificat prin sisteme de bună guvernare, cadrul legal și de reglementare comun, practici de confidențialitate și protecție a datelor pentru a asigura transparența și accesibilitatea datelor de interes public și pentru a crește încrederea publicului în date și utilizarea acestora.*

Direcția prioritară 2.1: *Fortificarea independenței profesionale.*

Direcția prioritară 2.2: *Asigurarea unui climat prielnic pentru respectarea confidențialității datelor*

Direcția prioritară 2.3: *Dezvoltarea premiselor și capacităților pentru coordonarea strategică*

Direcția prioritară 2.4: *Optimizarea procedurilor de producție statistică*

Obiectivul specific nr. 3: *Date de înaltă calitate, oportune, relevante, fiabile, deschise și dezagregate produse pentru a informa societatea și pentru a susține luarea deciziilor eficiente, bazate pe dovezi, care să conducă la o dezvoltare durabilă și o societate incluzivă.*

Direcția prioritară 3.1: *Implementarea managementului calității în sistemul statistic național bazat pe o abordare comună*

Direcția prioritară 3.2: *Implementarea unor metodologii statistice pentru a asigura oferirea datelor de înaltă calitate*

Direcția prioritară 3.3: *Extinderea accesului publicului larg la datele statistice oficiale*

Obiectivul specific nr. 4: *Cultura statistică în societate consolidată pentru a permite factorilor de decizie să utilizeze datele în mod eficient și să furnizeze într-un mod durabil serviciile și resursele de care oamenii au nevoie, pentru recuperarea în situații de criză și pentru a oferi posibilitate publicului larg de a înțelege mai bine statisticile și a responsabiliza autoritățile*

Direcția prioritară 4.1: *Reducerea șocurilor metodologice asupra omogenității datelor*

Direcția prioritară 4.2: *Politică de diseminare și marketing pro-activă și adaptată la nevoile consumatorilor de date.*

Direcția prioritară 4.3: *Reducerea presiunii informaționale pe respondenți și europenizarea statisticilor*

3. Întrebări, comentarii și discuții pe marginea documentului prezentat

Dna **Elena Laur**, ofițer de monitorizare și evaluare în cadrul UNICEF, a făcut următoarele propuneri:

- Monitorizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) inclusiv disponibilitatea indicatorilor, stabilirea țintelor de dezvoltare a cadrului de monitorizare etc. trebuie să fie reflectate mai accentuat în Strategie.
- La Direcția prioritară 1.2 *Dezvoltarea resurselor umane* de subliniat rolul ministerelor de resort și al altor organizații, care sunt producători și deținătorii de resurse informaționale. Exemple elocvente aduse se referă la: Sistemul informațional în managementul educației (SIME), sisteme în domeniul sănătate, baza de date în domeniul protecției copilului sau protecției sociale (în proces de elaborare).
- Interoperabilitatea datelor, care este prezentată în analiza situației, să fie reflectată și în Direcția prioritară 3.4 deoarece lipsește în text.

- De revizuit unele activități menționate în cadrul Direcțiilor prioritare 2.3, 3.3 și 4.2 care se referă la diseminarea și accesul la date și sunt repetitive în text.

Dna **Lucreția Ciurea**, Ofițer de monitorizare și evaluare, UN Women, a făcut următoarele propuneri:

- Să fie concretizat în textul Strategiei un set minim de dezagregări, de exemplu: pe vârstă, sex, regiune, rural, urban.
- Consiliul Național pentru Statistică să fie mai lucrativ și mai eficient, prin a adopta decizii, care să fie executorii pentru managerii instituțiilor deținătoare de date administrative, care ar ajuta BNS la obținerea datelor în scop statistic de la deținătorii acestora.
- Dată fiind importanța culturii utilizării datelor statistice, de planificat o analiză de cost-beneficiu pentru crearea unui centru de instruire în domeniul statisticii, valorificarea și reutilizarea centrelor existente ale altor instituții (Banca Națională a Moldovei, Serviciul Vamal, alte instituții) pentru instruirea pe domeniul statistic.
- De inclus în Strategie a elementelor noi pentru instruire și anume cursuri electronice (e-courses), cu instruire la distanță pentru utilizatori, producători și pentru membrii SSN.
- De acordat o atenție sporită planificării activităților ce țin de managementul calității, precum elaborarea Codului Național de Calitate (axat pe principii generale privind managementul calității în domeniul statisticii).

Dna **Marcela Țârdea**, Șef al Direcției analiză, monitorizare și evaluare a politicilor, Ministerul Sănătății, a anticipat complexitatea documentului, dar care urmează să fie completat cu date și evidențe pe partea de analiză a situației și cu mai multă claritate ce ține de relațiile dintre BNS și producătorii de statistici.

DI Steven Vale a menționat că Strategia prezentată este foarte comprehensivă, destul de bună și ambițioasă. A apreciat includerea activităților ce țin de dezvoltarea SSN, implementarea standardelor internaționale și a asigurat suportul UNECE la capacitatea BNS și orice asistență tehnică și parteneriat în implementarea Strategiei.

Dna Aliona Ursoi, s-a referit la necesitatea respectării Hotărârii Guvernului 386/2020 și a Ghidului metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare, documentele de politici publice și actele normative la nivel național, făcând următoarele propuneri:

- Strategia să fie ancorată în cadrul strategic al angajamentelor internaționale pe care țara noastră le va implementa, în special Acordul de Asociere și Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030.
- *Obiectivele generale* din proiectului Strategiei să fie redenumite în *obiective specifice*, caracteristice strategiilor sectoriale.
- În analiza situației să fie menționați toți producătorii de date, pentru toate instituțiile care produc informație și au nevoie de consolidare a capacităților resurselor umane.
- În Direcțiile prioritare să se regăsească activități sau măsuri ce vizează indicatorii pentru monitorizare a ODD, deoarece la momentul actual o pătrime din indicatori nu sunt disponibili.
- Strategia să fie fortificată prin stabilirea unor măsuri sau a unei Direcții prioritare, ce ar lua în considerație alte situații similare pandemiei de Covid-19.

DI Eduard Mihalăș, analist de programe pentru populație și dezvoltare și gen, Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA), punct focal din partea ONU în cadrul activității asupra Strategiei SSN, a menționat că Strategia nu este a BNS, ci a întregului SSN, astfel încurajând toate instituțiile participante la procesul de elaborare a Strategiei, revenindu-le diferite roluri în implementarea

documentului, să vină cu feed-back constructiv pentru completitudinea reflectării tuturor factorilor de influență și barierelor cu care se confruntă SSN pentru a planifica soluțiile necesare, în particular pentru a facilita schimbul de date.

Dl Cara a intervenit cu unele detalii privitor la SSN, producători și furnizori. A informat că lista producătorilor și furnizorilor de date reflectată în Programul Anual de Lucrări Statistice aprobat prin Hotărâre de Guvern va servi drept bază pentru identificarea potențialilor a viitori producători de statistici oficiale.

Cu referire la elementele de calitate, dl Cara a menționat, că calitatea conform recomandărilor expuse în Codul de bune practici Europene, include multiple dimensiuni:

1. Care reflectă calitatea statisticilor în sensul clasic, care se referă la fiabilitatea, acuratețea datelor statistice, pe cât datele reflectă realitatea.
2. Accesibilitatea la datele statistice, care include promptitudinea diseminării datelor, interpretabilitatea datelor, aspecte ce țin de facilitatea accesului la date: din perspectiva utilizatorului.
3. Aspecte ce țin de sarcina de răspuns asupra agenților economici: din perspectiva respondentului.

Aceste aspecte este necesar de specificat în Strategie, pentru a clarifica dimensiunile de calitate care se examinează în cazuri particulare.

Dl. Cara a reiterat că Strategia este un document de politici pe termen lung, care va acoperi perioada de până în 2030. Un alt document de politici propus pentru a fi elaborat ulterior este Programul de Dezvoltare a SSN – pe termen mediu, care va include un Plan de acțiuni și bugetul necesar implementării Programului. Programul va răspunde mult mai clar și punctual la îngrijorările expuse de unii colegi în special ce țin de dezagregări.

Dl. Cara s-a referit la accesul la date cu caracter personal, la date administrative ca sursă de informații, pentru a fi reutilizate la producerea statisticilor oficiale. A menționat că din punct de vedere al eficienței utilizarea acestora este absolut necesară, dar la momentul actual există piedici ce restricționează accesul la date administrative - de ordin legislativ și operațional.

Dna **Aliona Ursoi**, a menționat că e mai ușor de lucrat cu ambele documente simultan, reieșind din faptul că Programul derivă din Strategie și dacă în procesul de consultare/avizare survin modificări, vor trebui să fie ajustate ambele documente concomitent. Dna Ursoi a mai concretizat că va fi necesară transmiterea spre înregistrare la Cancelaria de Stat și a Conceptului pentru Program, cu concretizarea obiectivelor și direcțiilor prioritare ce ar urma să fie realizate în următorii 3-5 ani de implementare a Programului.

Dl A.Lupușor a solicitat ca instituțiile care n-au prezentat comentarii la draftul Strategiei să le prezinte în vederea definitivării textului Strategiei.

4. Concluzii și pașii următori

La finele ședinței au fost discutați următorii pași în vederea elaborării Strategiei în perioada decembrie 2021 – martie 2022:

1. Integrarea comentariilor primite și pregătirea proiectului complet al draftului Strategiei, care urmează a fi transmis membrilor Grupului Tehnic pentru examinare și comentarii.
2. Peer-review extern al Strategiei (realizat în paralel cu examinarea draftului de către membrii Grupului Tehnic) cu participarea experților internaționali.

3. Elaborarea versiunii ajustate a documentului, pe baza comentariilor Grupului Tehnic și Peer-review și discutarea acestuia în cadrul ședinței Grupului de lucru pentru a agreea varianta finală a proiectului Strategiei SSN.
4. Elaborarea și prezentarea către Cancelaria de Stat a Conceptului privind Programul pentru implementarea Strategiei (primei etape de realizare a Strategiei).
5. Elaborarea și consultarea proiectului Programului pentru implementarea Strategiei.

La finele întrunirii, dl O. Cara a mulțumit participanților la ședință pentru colaborare, agențiilor ONU pentru suportul acordat în procesul de lucru asupra Strategiei și colegilor de la Expert-Grup pentru facilitarea procesului de elaborare a proiectului Strategiei de Dezvoltare a Sistemului Statistic Național.